

17.11.2017

Enligt sändlista

Hänvisning

Ärende **Beslutsfattande om basfinansieringen för målinriktade studerandeår, behovsprövad förhöjning av dessa och antalet prestationer vid beräkningen av prestationsfinansieringen för år 2018**

1. Inledning

Undervisnings- och kulturministeriet fattade den 6 oktober 2017 beslut om tillstånd för anordnande av yrkesinriktade examina och yrkesutbildning. Sammanlagt 146 utbildningsanordnare beviljades tillstånd. Dessutom beviljades tre nya sökande tillstånd. Därtill fortsätter 17 anordnare, som inte har beviljats tillstånd enligt bestämmelserna om anordnartillstånd i den nya lagen, sin verksamhet med stöd av övergångsbestämmelserna. Från och med ingången av 2018 finns det därmed sammanlagt 166 anordnare av utbildning. En av dessa är Sameområdets utbildningscentral, men på finansieringen av utbildning som ordnas av centralen tillämpas inte lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

I tillstånden att ordna yrkesinriktade examina och yrkesutbildning fastställs respektive utbildningsanordnarens minimiantal studerandeår, med vars hjälp denne tillförsäkras en förutsebar volym på sin verksamhet. Genom undervisnings- och kulturministeriets årliga prestationsbeslut bestäms det målinriktade antalet studerandeår för finansåret. Detta antal får inte underskridas efter det att antalet studerandeår i anordnartillståndet har fastställts. För utbildningsanordnare som i anordnartillståndet fått i uppgift att sköta arbetskraftsutbildning bestäms också den andel av det målinriktade antalet studerandeår som ska riktas till detta slags utbildning. Ministeriet kan reservera en liten andel av de målinriktade studerandeåren för att fördelas genom tilläggsbeslut under finansåret, så att man vid behov kan svara på akuta och oförutsedda behov av utbildningsinriktningar.

I det årliga prestationsbeslutet fastställs dessutom beloppet på en eventuell behovsprövad höjning av utbildningsanordnarens basfinansiering. Ministeriet kan efter prövning av särskilda skäl gå in för att höja den basfinansiering en utbildningsanordnare beviljats för sin verksamhet.

I det årliga prestationsbeslutet fastställs även det antal prestationer som ligger till grund för beviljande av prestations- och genomslagsfinansiering.

I fråga om beslutet för finansåret 2018 gäller det de uppgifter om examina från 2016 som beräkningen av prestationsfinansieringen baserar sig på.

Utbildningsanordnarens finansiering för inkommande finansår, som baserar sig på det målinriktade antalet studerandeår och fastställda antalet prestationer, beviljas genom ett finansieringsbeslut om utbetalning av statsandelar som fattas i slutet av innevarande år. I samband därmed bestäms också beloppen på de momsersättningar som beviljas privata utbildningsanordnare.

2. Ärenden som ingår i prestationsbeslutet

2.1. Antal målinriktade studerandeår för basfinansiering

I budgetpropositionen för 2018 föreslås antalet målinriktade studerandeår inom yrkesutbildningen uppgå till högst 177 000 studerandeår, varav antalet studerandeår för arbetskraftsutbildning ska uppgå till minst 5 500 studerandeår. I prestationsbeslutet riktas de studerandeår som ska anslås för arbetskraftsutbildning till sådana utbildningsanordnare som fått i uppgift att ordna detta slags utbildning i sitt tillstånd att ordna utbildning. Det tilläggsanslag som sedan 2017 anvisats för yrkesutbildning för invandrare ingår i budgetanslaget för yrkesutbildning för hela ramperioden. I ministeriets prestationsbeslut anvisas 2 200 studerandeår för utbildning för invandrare.

Det målinriktade antalet studerandeår i statsbudgeten uppgår till 1000 studerandeår, varav minst 500 – som anvisas för arbetskraftsutbildning – ingår i den extra satsning i syfte att minska ungdomsarbetslösheten och svara på kompetensbehov som regeringen fattade beslut om under budgetförhandlingarna. I det här skedet gäller den extra satsningen endast år 2018, och riktas i prestationsbeslutet till respektive utbildningsanordnare.

Det sammanlagda minimiantalet studerandeår i anordnatillstånden uppgår till 159 300, dvs. 90 procent av det målinriktade antalet studerandeår i statsbudgeten. Därmed är antalet studerandeår som riktas genom prestationsbeslutet 17 700. Avsikten är dock att reservera 2 700 av dem för att vid behov delas ut genom tilläggsbeslut under finansåret så att man kan svara på akuta utbildningsbehov. I det prestationsbeslut som ska fattas i december är avsikten således att rikta 15 000 studerandeår till olika utbildningsanordnare, varav minst 5 300 anslås för arbetskraftsutbildning.

2.2. Höjning av basfinansieringen efter prövning

Enligt 32 e § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) kan den basfinansiering som beviljas en utbildningsanordnare efter prövning höjas av särskilda skäl som hänför sig till utbildningsanordnarens verksamhet. De särskilda skälen som leder till en behovsprövad höjning av basfinansieringen handlar i regel om de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten. Avsikten är att använda den behovsprövade höjningen för enskilda utbildningsanordnare, till exempel i syfte att trygga sådan utbildning som är särskilt dyr till sin kostnadsstruktur. Vid behov kan en behovsprövad höjning också beviljas på grund av utbildningsanordnarens ekonomiska helhetssituation, ifall det inte går att uppnå en tillräcklig finansieringsnivå för tryggheten av verksamheten enbart med hjälp av den kalkylerade finansieringen. Under en övergångsperiod kan man med hjälp av behovsprövad höjning av basfinansieringen också vid behov kompensera enskilda utbildningsanordnare för oförutsedda och oändamålsenliga förändringar i finansieringsnivån som beror på ändringarna i finansieringskriterierna.

Undervisnings- och kulturministeriet har för avsikt att endast av särskilda skäl bevilja behovsprövad höjning av basfinansieringen för finansåret 2018. Utbildningsanordnare kan ansöka om behovsprövad höjning av sin basfinansiering

- för att trygga anordandet av utbildning med en särskilt dyr kostnadsstruktur
- på grund av utbildningsanordnarens ekonomiska helhetssituation, om det inte är möjligt att uppnå en för verksamheten tillräcklig finansieringsnivå med hjälp av den kalkylerade finansieringen eller
- ifall de nya finansieringsgrunderna föranleder en oskälig sänkning av utbildningsanordnarens finansieringsnivå.

2.3. De prestationer som ligger till grund för prestationsfinansieringen samt viktningen av antalet målinriktade studerandeår för basfinansieringen

I prestationsbeslutet fastställs det antal prestationer som ligger till grund för beviljande av prestationsfinansieringen. Som prestationer för prestationsfinansieringen används de uppgifter om examina som avlagts kalenderåret 2016 som Statistikcentralen samlat in av utbildningsanordnarna. För det slutgiltiga prestationsbeslutet för 2018 ger Statistikcentralen undervisnings- och kulturministeriet uppgifter om den examensvisa fördelningen av examina som avlagts 2016 enligt grundutbildning. Uppgifter om de utexaminerades grundutbildning fås ur Statistikcentralens examensregister.

I prestationsbeslutet fastställs också viktcoefficienten för de målinriktade studerandeåren för basfinansieringen. Det målinriktade antalet studerandeår för respektive utbildningsanordnare viktas med de viktade och oviktade studerandeår som avlagts 2016. De kalkylerade antalen studerandeår som avlagts 2016 baserar sig på antalet studerande inom grundläggande yrkesutbildning och läroavtalsutbildning, antalet studerandeårsverken inom yrkesinriktad tilläggsutbildning samt de studerandetimmar som avlagts vid specialläroanstalterna. Specialläroanstalternas studerandetimmar har omvandlats till studerandeårsverken. Antalet studerande och studerandeårsverken har omvandlats med antagandet att en studerande som studerar för en grundläggande yrkesexamen respektive en studerande i läroavtalsutbildning motsvarar ett studerandeår, och på motsvarande sätt motsvarar ett studerandeårsverke inom yrkesinriktad tilläggsutbildning ett studerandeår.

3. Beredning och tidsplan för prestationsbeslutet

Undervisnings- och kulturministeriet har som en del av grunden för beredningen av beslutet utarbetat ett förslag om hur de målinriktade studerandeåren ska riktas med beaktande av regionala, riksomfattande och verksamhetsspecifika behov. Den regionala indelningen i förslaget utgår tekniskt sett från landskapen. Angående hur arbetskraftsutbildningen ska inriktas har ministeriet hört arbets- och näringsministeriet samt NTM-centralerna. Utöver det regionsvisa förslaget angående studerandeår tillhandahåller ministeriet senast den 3 november 2017 utbildningsanordnarna en preliminär beräkning över finansieringen för finansåret 2018, inklusive de kalkylerade minimiantalen studerandeår enligt de uppgifter över avlagda examina 2016 som utbildningsanordnaren uppgett för Statistikcentralen. Uppgifterna enligt grundutbildning för 2016 finns inte ännu att tillgå, så den preliminära beräkningen baserar sig på hur de examina som ligger till grund för beräkningen fördelar sig enligt grundutbildning 2015. Den slutgiltiga kalkylen görs med utgångspunkt i uppgifterna om de studerandes grundutbildning 2016.

Därtill ber ministeriet utbildningsanordnarna ge feedback på hur lämpliga de kriterier som använts för den regionala fördelningen av studerandeår i prestationsbeslutet och det antal studerandeår som på basis av dem föreslås för respektive landskap är. Dessutom ombeds utbildningsanordnarna inlämna en framställan jämte motiveringar angående det målinriktade antalet studerandeår där det framgår vilken andel av det antal studerandeår som riktas till det egna landskapet som bör anvisas utbildningsanordnaren själv. Dessutom ska de utbildningsanordnare som tydligt och klart betjänar utbildningsbehovet i mer än ett landskap föreslå vilken andel av det sammanlagda antalet studerandeår som ska riktas till dessa övriga landskap. I ministeriets förslag har inte beaktats att en del utbildningsanordnare delvis också bedriver verksamhet på andra håll än inom det egna landskapet. Ministeriets förslag baserar sig på de uppskattningar av utbildningsbehov som grundar sig befolkningens respektive arbets- och näringslivets kompetensbehov i respektive region.

Undervisnings- och kulturministeriet prioriterar framställningar där utbildningsanordnaren i enlighet med 124 § i lagen om yrkesutbildning (531/2017) har beretts i samråd med övriga utbildningsanordnare som är verksamma inom samma region. Ifall det på grund av det stora antalet utbildningsanordnare i landskapet eller av något annat skäl inte är möjligt att lämna in en gemensam framställning för hela landskapet, får den utarbetas gemensamt av utbildningsanordnare inom ett område som är mindre än landskapet, som till exempel för en viss ekonomisk region eller ett pendlingsområde.

Samtidigt kan utbildningsanordnarna också ansöka om en behovsprövad höjning av basfinansieringen på grund av ovan nämnda kriterier. Därutöver kan utbildningsanordnaren vid behov begära rättelse av de prestationer som ligger till grund för beräkningen av prestationsfinansieringen eller angående viktkoefficienten för de målinriktade studerandeåren för basfinansieringen.

Ansökningar om nya anordnartillstånd ska lämnas in till undervisnings- och kulturministeriet senast den 17 november 2017.

På basis av de framställningar om antalet studerandeår och de ansökningar om en behovsprövad höjning av basfinansieringen som utbildningsanordnarna lämnar in fattar undervisnings- och kulturministeriet senast den 8 december 2017 ett prestationsbeslut för finansåret 2018.

4. Ministeriets förslag till regionsvisa målinriktade antal studerandeår

4.1. Principer för och statistiska indikatorer i beredningen av studerandeåren

Undervisnings- och kulturministeriet har i de tillstånd att anordna examina och utbildning som utfärdats den 6 oktober 2017 riktat 90 % av det maximala antalet målinriktade studerandeår som ingår i budgetpropositionen (sammanlagt 159 300 studerandeår) till anordnare av utbildning. Uppställandet av minimiantalet studerandeår i tillstånden grundade sig på övergångsbestämmelserna i lagen om yrkesutbildning, med utgångspunkt i respektive utbildningsanordnares finansiering av och volym på verksamheten. Eftersom volymen till övervägande del består av grundläggande yrkesutbildning, följer den regionala fördelningen i de nya tillstånden till denna del långt samma fördelning. Minimiantalen i de nya tillstånden grundar sig likaså på samma kriterier och statistik som ligger till grund för hur man riktat antalet studerandeår regionalt och per utbildningsanordnare i de gällande tillstånden. I den regionala fördelningen har man på senare år inte bara granskat det regionala utbildningsbehovet, utan också bland annat den demografiska utvecklingen, i synnerhet åldersstrukturen

och förändringar i åldersklasserna som består av unga, befolkningens utbildningsstruktur och i synnerhet andelen personer som saknar examen inom den vuxna befolkningen i respektive region, yrkesutbildningens dragningskraft och tillgänglighet, mobiliteten mellan olika regioner när man söker sig till utbildning, hur utbildningsutbudet riktas till unga som slutfört den grundläggande utbildningen och övriga väsentliga målgrupper, det regionala sysselsättningsläget och i synnerhet möjligheterna att hitta jobb för dem som avlagt en yrkesinriktad examen, samt beträffande enskilda utbildningsanordnare också i vilken grad deras kapacitet att ordna utbildning utnyttjas och hur effektiv verksamheten är.

Syftet med minimiantalen studerandeår i anordnartillstånden är att trygga utbildningsanordnarna en förutsebar volym på sin verksamhet. Detta är särskilt viktigt i fråga om anordnande av längre utbildningar som leder till examen. Genom minimiantalen vill man i fråga om centrala målgrupper inom yrkesutbildningen i ett tidsperspektiv som sträcker sig över flera år försäkra sig om ett regionalt jämnt fördelat utbildningsutbud och att utbudet branschvis och regionalt inriktas så att tillgången till yrkeskunnig arbetskraft och en utbildningsgaranti kan tryggas. Minimiantalen studerandeår i de anordnartillstånd som träder i kraft vid ingången av 2018 fördelas mellan landskapen så att de ungefär motsvarar det landskapsvisa sammanlagda antal som utgörs av åldersklassen 16-åringar jämte antalet 20 - 24-åringar som inte har någon examen efter den grundläggande utbildningen.

Genom det årliga prestationsbeslutet eftersträvar man att få till stånd snabbare förändringar i inriktningen av utbudet när förändringar i arbetslivets kompetensbehov eller behovet av utbildning (t.ex. sysselsättningsläget, strukturomvandlingar, förändringar i behovet av arbetskraft, utbildningsgarantin) så kräver. Genom prestationsbeslutet för finansåret riktas antalen studerandeår delvis enligt samma kriterier som gäller antalet studerandeår i anordnartillstånden. Kriterierna används dock i mindre utsträckning och deras tyngd kan variera årligen enligt behov eller den målgrupp utbildningen gäller. Kriterierna för hur antalen studerandeår för finansåret 2018 riktas och de indikatorer som tagits fram enligt dem påverkas till exempel av att 30 % av det antal studerandeår som överskrider minimiantalet i prestationsbeslutet ska rikta sig till arbetskraftsutbildning och 12,5 % till utbildning för invandrare.

4.2. Studerandeår som fördelas utan inriktning i prestationsbeslutet

Genom prestationsbeslutet fördelas 7 000 studerandeår till utbildningsanordnarna så att beslutet inte separat anger till vilket ändamål, vilka målgrupper eller vilka studieområden studerandeåren ska riktas. I ministeriets förslag har studerandeåren riktats till landskapen huvudsakligen enligt följande kriterier:

- andelen av befolkningen i arbetsför ålder som saknar examen
- arbetslöshetsgraden hos den arbetsföra befolkningen
- arbetslöshetsgraden bland unga vuxna som saknar examen
- utbudet på yrkesutbildning i relation till åldersklassen 16-åringar (med beaktande av utbudet som även riktas till andra än de som kommer direkt från den grundläggande utbildningen och andra landskap)
- utbildning på andra stadiet för dem som fullföljt den grundläggande utbildningen (med beaktande av sökandet till gymnasieutbildning och till orter utanför hemlandskapet)

Indikatorerna anger både antalet personer i arbetsför ålder och antalet personer som kommer ut på arbetsmarknaden inom respektive landskap. I den regionala fördelningen av studerandeår har ministeriet med beaktande av ovan nämnda faktorer

utgått från den åldersklass som avslutar den grundläggande utbildningen (indikator 1) och antalet personer av hela den arbetsföra befolkningen som saknar examen (indikator 3). Viktkoefficienten för vardera är uppskattningsvis 0,25. Indikatorn som anger utbildningsbehovet hos åldersklasserna som består av unga kompletteras med en ytterligare indikator som anger tillgången till utbildning på andra stadiet med viktningen 0,15. Basindikatorn som anger utbildningsbehovet hos den vuxna befolkningen kompletteras med en tilläggsindikator som anger arbetslöshetsgraden och som likaså innebär en viktning med 0,15 (indikator 4). Dessutom ingår en indikator med viktningen 0,20 för den målgrupp som inte har vare sig examen, studieplats eller arbete efter grundstadiet.

Minimiantalet studerandeår i tillstånden för anordnade av examina och utbildning har grundat sig på övergångsbestämmelserna så att antalet studerandeår delats jämnt mellan utbildningsanordnarna enligt deras tidigare volym oavsett i vilken grad utbildningsanordnarens tidigare verksamhet fokuserat på längre grundläggande yrkesutbildningar eller kortvarig tilläggsutbildning. Därför är det inte motiverat att redan i övergångsskedet rikta antalet studerandeår som delas ut så att det till exempel endast är svar på behovet av korta utbildningar med kort reaktionstid, utan fördelningen av studerandeår ska fortfarande beakta alla centrala målgrupper inom yrkesutbildningen.

Förutom ovan nämnda statistiska indikatorer enligt målgrupp, måste man när man riktar in studerandeantalen i prestationsbeslutet även beakta kompetensbehov som kan grunda sig på exempelvis en plötslig strukturomvandling eller på arbets- och näringslivets kompetensbehov samt på tillväxt och utveckling inom affärsverksamhet. För att svara på denna typ av behov kan man även se till kompetensutvecklingen i fråga om yrkesskickligheten hos dem som är ute i arbetslivet eller vid behov rikta in den på en helt ny bransch. Enligt undervisnings- och kulturministeriet ser den föreslagna inriktningen av studerandeår enligt ovan nämnda kriterier även ut att resultera i en ändamålsenlig landskapsvis fördelning med tanke på kompetensbehoven inom arbets- och näringslivet.

Utbudet på yrkesutbildning i relation till åldersklassen 16-åringar

Antalet studieplatser för dem som ansökte om sin första studieplats motsvarade 75 % av alla i åldersklassen 16-åringar. Men variationerna mellan landskapen var stora (från 57 % i Södra Karelen till 107 % i Lappland). Utöver Södra Karelen var utbudet under genomsnittet för hela landet endast i Norra Österbotten (63 %), Kymmenedalen (67 %), Nyland (69 %) och Kajanaland (72 %). På följande plats efter Lappland i topp låg Mellersta Österbotten (92 %) och Södra Österbotten (87 %). De stora skillnaderna mellan landskapen i fråga om utbudet på yrkesutbildning i relation till den unga åldersklassen beror dels på att utbudet av och intresset för gymnasieutbildning varierar mellan landskapen. Därtill är utbudet på yrkesutbildning i vissa landskap uppenbart inriktat även på unga från andra landskap och på motsvarande sätt söker man sig från vissa landskap oftare till andra orter för att studera.

I den gemensamma ansökan år 2017 fanns det 1 770 nybörjarplatser färre än året innan, men eftersom åldersklassen som gick ut den grundläggande utbildningen också minskade med 800 från året innan så minskade utbudet endast med två procentenheter i relation till åldersklassen. När utbudet av nybörjarplatser för unga minskade med i genomsnitt under 4 % i hela landet, så var minskningen i Egentliga Finland närmare 11 % och även i Kymmenedalen nästan 10 % (trots att åldersklassen växte i Kymmenedalen). Därefter minskade utbudet mest i Nyland och i Egentliga Tavastland. Däremot ökade utbudet i Lappland, Södra Savolax, Norra Karelen och Österbotten trots att åldersklassen 16-åringar minskade i alla dessa landskap. Delvis

kan det divergerande utbildningsutbudet inom yrkesutbildningen enligt åldersklass förklaras med prognosticeringen för respektive åldersklass för en längre period, gymnasieutbildningens växlande popularitet eller att utbudet på yrkesutbildning inriktats på annan utbildning än den som ingår i den gemensamma ansökan.

Enligt befolkningsprognosen är år 2018 i många landskap en vändpunkt för utvecklingen av åldersklassen 16-åringar. I hela landet minskar ålderklassen nu endast med ca 250 personer, men i flera landskap vänder utvecklingen i motsatt riktning jämfört med föregående år. År 2017 blir åldersklassen mindre i 12 landskap, men år 2018 växer den i sex av dessa (Norra Österbotten, Nyland, Österbotten, Satakunta, Egentliga Tavastland och Mellersta Finland). I sex landskap växer åldersklassen år 2017, men börjar minska år 2018 (Norra Savolax, Birkaland, Södra Österbotten, Kymmenedalen, Södra Karelen och Mellersta Österbotten). I de övriga landskapen minskar åldersklassen under vardera åren.

Utbildning på andra stadiet för dem som fullföljt den grundläggande utbildningen

I den gemensamma ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning deltog ca 56 300 sökande som gått ut den grundläggande utbildningen våren 2017. Av dem fick 98,6 % en studieplats och 92,5 % tog emot den. Därtill har en betydande del av dem som inte tog emot en plats i den gemensamma ansökan fått en plats i någon annan utbildning. En mycket stor del av sökandena som gått ut den grundläggande utbildningen har fått en studieplats. I Mellersta Finland, Österbotten och Kajanaland har så gott som alla fått en plats i yrkesutbildning eller gymnasieutbildning. Förutom i dessa landskap fick minst 99 % av sökandena en studieplats även i Mellersta Österbotten, Södra Österbotten, Satakunta, Egentliga Tavastland, Egentliga Finland och Norra Karelen. I Norra Savolax, Södra Karelen, Nyland, Birkaland, Kymmenedalen och Lappland var andelen sökande som gått ut den grundläggande utbildning som fick en studieplats lägre än genomsnittet i hela landet. I Egentliga Tavastland och Mellersta Finland var det flest som tog emot en studieplats i förhållande till antalet sökande, medan det var minst i Norra Österbotten och Päijänne-Tavastland.

Statistiken vittnar om att tryggheten av tillgången till utbildning inte har en direkt koppling till landskapets utbud i förhållande till åldersklassen 16-åringar, åtminstone inte i fråga om personer som gått ut den grundläggande utbildningen. Till exempel har utbudet i gemensam ansökan i Egentliga Finland i förhållande till åldersklassen 16-åringar minskats relativt sett mest år 2017, men trots det har man där kunnat trygga tillgången till utbildning för personer som gått ut den grundläggande utbildningen bättre än genomsnittet i hela landet. I Egentliga Finland fick 99,1 % av sökandena som gått ut grundskolan en studieplats i den gemensamma ansökan och 94,1 % tog emot studieplatsen, vilket är klart över genomsnittet i hela landet. I Lappland, där utbudet i förhållande till åldersklassen är mycket större än i resten av landet, motsvarar däremot andelen som fick en studieplats genomsnittet i landet (98,5 %) och andelen som tog emot studieplats är klart lägre än genomsnittet i landet (91,2 %).

Andelen av befolkningen i arbetsför ålder som saknar examen

Andelen av befolkningen i arbetsför ålder som saknar examen efter grundstadiet eller en studieplats varierar mellan landskapen. År 2015 saknade 12 % av befolkningen i åldern 20-64 år i hela landet en examen efter grundstadier eller en studieplats, medan andelen varierade i landskapen mellan 8 % och 15 %. Bäst är läget i Norra Österbotten (8 %) och i Kajanaland, Mellersta Finland, Norra Karelen, och Norra Savolax (9 % för samtliga). Svagast är läget i Nyland (15 %), Päijänne-Tavastland (14 %) och i Kymmenedalen (13 %). På grund av hur befolkningen fördelar sig mellan landskapen

är andelen personer i åldern 20-64 år som inte har någon examen eller en studieplats efter den grundläggande utbildningen dock störst i Nyland (40 %). På andra plats kommer Egentliga Finland (9 %) och Birkaland (8 %).

Arbetslöshetsgraden hos den arbetsföra befolkningen

Andelen arbetslösa i förhållande till den arbetsföra befolkningen varierar mellan landskapen. År 2015 var andelen arbetslösa 20 - 64-åringar 13 % av alla arbetsföra, arbetslösa och studerande i hela landet, i landskapen varierade andelen mellan 9 % och 17 %. Bäst var läget i Österbotten (9 %) samt i Mellersta Österbotten och Nyland (11 % i vardera). Svagast var läget i Kajanaland, Kymmenedalen och Norra Karelen (17 % i alla dessa) samt i Södra Karelen, Mellersta Finland, Lappland och Päijänne-Tavastland (16 % i alla). På grund av landskapens befolkningsandelar fanns det dock absolut sett flest arbetslösa 20 - 64-åringar i Nyland (26 %). Därefter fanns det flest arbetslösa i Birkaland (11 %), Egentliga Finland (9 %), Norra Österbotten (8 %) och Mellersta Finland (6 %).

Arbetslöshetsgraden bland unga vuxna som saknar examen

Andelen arbetslösa unga vuxna av den potentiella arbetskraften varierar avsevärt mellan landskapen. År 2015 var andelen arbetslösa 20-64-åringar 19 % av alla arbetsföra, arbetslösa och studerande i hela landet, i landskapen varierade andelen mellan 14 % och 28 %. Bäst var läget i Mellersta Österbotten (14 %) och Nyland (15 %). Svagast var läget i Södra Savolax, Kajanaland och Kymmenedalen (28 % i alla dessa) samt i Mellersta Finland och Norra Karelen (26 % i vardera) och i Södra Karelen (24 %). På grund av landskapens befolkningsandelar fanns det dock absolut sett flest arbetslösa 20 - 24-åringar utan examen efter grundstadiet i Nyland (31 %). Därefter var målgruppen störst i Birkaland (10 %), Egentliga Finland (9 %), Norra Österbotten (8 %) och Mellersta Finland (6 %).

4.3. Studerandeår som anvisas för arbetskraftspolitisk utbildning

I prestationsbeslutet fördelas 4 800 studerandeår till utbildningsanordnarna för arbetskraftsutbildning. Därtill riktas 500 studerandeår av ökningen man fattade beslut om i budgetförhandling till arbetskraftsutbildning under punkt 4.5. För finansåret lämnas 200 studerandeår som ska anvisas för arbetskraftsutbildning ofördelade. Riktandet av arbetskraftsutbildningen har beretts i samarbete med arbets- och näringsministeriet. I ministeriets förslag har studerandeåren riktats till landskapen huvudsakligen enligt följande kriterier:

- arbetslösa arbetssökande, antal och andel av arbetskraften (arbetslöshetsgraden i regionen)
- den strukturella arbetslösheten, antal och andel av arbetskraften.

Förutom ovan nämnda måste man i studerandeåren även beakta kompetensbehovet som kan grunda sig på exempelvis en plötslig strukturomvandling eller på arbets- och näringslivets kompetensbehov samt på tillväxten och utvecklingen inom affärsverksamheten. I beredningen har ministeriet utnyttjat den uppskattning som arbets- och näringsministeriet i samråd med NTM-centralerna gjort angående i vilken grad studerandeåren för arbetskraftsutbildningen bör riktas in så att de ger resultat inom regioner med en positiv strukturomvandling och snabb tillväxt. Därtill har arbets- och näringsministeriet och den regionala NTM-centralen i fråga om vissa landskap ansett att ett antal studerandeår som riktas till arbetskraftsutbildning som är en aning lägre än nivån enligt de statistiska indikatorerna är tillräcklig med tanke på

kompetensbehovet för arbets- och näringslivet i regionen. Därtill kan det inbördes förhållandet mellan en del landskap i relation till de värden som de statistiska indikatorerna uppvisar förvrängas av studerandeår som riktats så att de betjänar flera landskap i sin helhet har anvisats för ett enda landskap på grund av det landskap där utbildningsanordnaren hör hemma.

Antalet och andelen arbetsökande av arbetskraften

I januari-juni 2017 fanns det i genomsnitt ca 317 300 arbetslösa arbetsökande i hela landet, dvs. ca 12 % av arbetskraften. Arbetslöshetsgraden var högst i Norra Karelen (17 %) och i Kymmenedalen (15,4 %) Arbetslöshetsgraden var över 14 % också i Lappland, Päijänne-Tavastland, Mellersta Finland och Södra Karelen. Lägst var arbetslöshetsgraden i Österbotten (8,3 %) och Södra Österbotten (9,3 %). Arbetslöshetsgraden var lägre än genomsnittet i landet också i Mellersta Österbotten, Nyland, Egentliga Tavastland och Egentliga Finland.

Enbart andelen arbetslösa arbetsökande av regionens arbetskraft ger dock inte en tillräcklig helhetsbild av arbetslöshetsläget om man inte samtidigt beaktar befolkningsmängderna i regionerna. På grund av landskapens befolkningsandelar fanns det absolut sett största antalet arbetslösa arbetsökande i Nyland (27,6 %). Därefter fanns det flest arbetslösa arbetsökande i Birkaland (9,9 %), Egentliga Finland (8,4 %) och Norra Österbotten (8,2 %).

Den strukturella arbetslösheten, antal och andel av arbetskraften

I januari-juni 2017 var i genomsnitt ca 199 200 personer, eller 7,5 % av arbetskraften, långtidsarbetslösa och arbetslösa som av andra orsaker räknas till den strukturella arbetslösheten. Den största relativa andelen strukturell arbetslöshet fanns förutom i Lappland även i samma landskap där den allmänna arbetslöshetsgraden var högre än genomsnittet (Norra Karelen, Kymmenedalen, Mellersta Finland, Päijänne-Tavastland och Södra Karelen). I alla dessa var andelen strukturell arbetslöshet över 9,5 % av arbetskraften. Relativt sett fanns det minst strukturell arbetslöshet i Österbotten, Södra Österbotten och Mellersta Österbotten, 5 % av arbetskraften i alla dessa.

Liksom i fråga om den allmänna arbetslöshetsgraden fanns det även absolut sett mest strukturell arbetslöshet i Nyland (27,8 %), Birkaland (10 %), Egentliga Finland (8,5 %) och Norra Österbotten (7,5 %). Endast i Norra Österbotten var andelen något lägre än andelen arbetslösa arbetsökande av hela landets totala antal.

4.4. Studerandeår som riktas till utbildning för invandrare

Den viktigaste målgruppen för yrkesutbildningen för invandrare är befolkningen i arbetsför ålder som talar främmande språk och saknar examen efter grundstadiet. Enligt ministeriets förslag riktas 2 200 studerandeår för detta ändamål och de fördelas till regionerna huvudsakligen på basis av den relativa andel som befolkningen i landskapet som hör till målgruppen utgör av befolkningen i hela landet som hör till målgruppen. Därtill har man beaktat andelen personer som talar främmande språk och saknar examen av hela befolkningen i landskapet som talar främmande språk.

Andelen av befolkningen med ett främmande språk som modersmål som saknar examen

Befolkningen som hör till målgruppen finns huvudsakligen i Nyland (58 %), Egentliga Finland (8 %) och Birkaland (6 %). I Kymmenedalen, Österbotten och Norra Österbotten utgör målgruppen ca 3 % av hela landets befolkning som hör till målgruppen och i de övriga landskapen endast mellan en halv procent till två procent.

I hela landet är andelen personer som har ett främmande språk som modersmål och saknar examen efter grundstadiet 4 % av hela den arbetsföra befolkningen. Endast i Nyland (7,5 %) och Österbotten (4,3 %) var andelen högre än genomsnittet för hela landet. Av landskapets arbetsföra befolkning hör endast ca 1,5-2 procent huvudsakligen till målgruppen. Med tanke på bedömningen av invandrarnas utbildningsbehov är det dock av större betydelse hur stor andel av regionens arbetsföra befolkning som har ett främmande språk som modersmål som saknar examen. Den relativt sett största andelen utan examen av regionens arbetsföra befolkning som har ett främmande språk som modersmål finns i Lappland (60 %) samt i Österbotten, Egentliga Tavastland och Satakunta (57 - 58 % i alla dessa), medan medeltalet för hela landet är 54 %. Den relativt sett minsta andelen utan examen av regionens arbetsföra befolkning som har ett främmande språk som modersmål finns i Norra Karelen, Mellersta Finland, Päijänne-Tavastland, Norra Savolax, Södra Karelen, Kymmenedalen, Kajanaland och Södra Savolax (i alla dessa under 50 % av den arbetsföra befolkningen som har ett främmande språk som modersmål).

4.5. Ökningar av studerandeåren som riktas till att svara på kompetensbehovet och att minska ungdomsarbetslösheten (budgetförhandlingarna)

Utbudet av yrkesutbildning ökas och riktas i synnerhet till arbetslösa eller unga som riskerar att bli arbetslösa. Till målgruppen hör både de som saknar examen efter grundstadiet och unga som redan avlagt en examen och vars förutsättningar att få arbete kan förbättras genom yrkesutbildning. Utbudet ska riktas till områden med arbetskraftsbehov (bl.a. byggande, installationsteknik och logistik, teknologiindustri) och utbudet kan handla om långvarig examensinriktad utbildning eller kortvarig utbildning som främjar snabb sysselsättning och rekrytering (bl.a. examensdelar, icke-examensinriktad utbildning). För detta ändamål riktas 1 000 studerandeår, varav 500 för utbildning på eget initiativ och 500 för arbetskraftsutbildning. I den regionala fördelningen av studerandeåren har man i tillämpliga delar utnyttjat ovanbeskrivna statistiska indikatorer. I fråga om arbetskraftsutbildningen har fördelningen gjorts i samma förhållande som ovan i punkt 4.3. I fördelningen av studerandeår för frivilliga studier ligger tyngdpunkten på att stödja en positiv strukturomvandling och tillväxtpotentialen i starka tillväxtregioner. För att trygga tillgången till kompetent arbetskraft föreslås därför en tilläggssatsning särskilt för Egentliga Finland, Nyland, Birkaland och Norra Österbotten. En ökning föreslås också för Satakunta, Mellersta Finland och Norra Savolax.

4.6. Förslag till landskapsvis fördelning av studerandeåren

På basis av ovan nämnda principer har undervisnings- och kulturministeriet utarbetat följande förslag till landskapsvis fördelning av studerandeåren. Av bakgrundsmaterialet framgår de studerandeårsandelar som förslaget baserar sig på och som tas fram med utgångspunkt i olika indikatorer.

Tabell 1. Undervisnings- och kulturministeriets förslag till fördelning av det målinriktade antalet studerandeår för varje landskap i prestationsbeslutet för 2018

Landskap	Minimal antal studerandeår i tillstånd en	Antal studerandeår som fördelas utan inriktning i prestations- beslutet	Antal studerandeår som riktas till arbetskraftsut- bildning (utan ökningen från budgetförhand- lingarna)	Antal studerandeår som riktas till utbildning för invandrare	Extra satsning på att minska ungdomsarbets- lösheten och svara på kompetensbehov (ökning för utbildning på eget initiativ från budgetförhand- lingarna)	Extra satsning på att minska ungdomsarbetslö- sheten och svara på kompetensbehov (ökning för arbetskrafts- utbildningen från budgetförhand- lingarna)	Antal studerandeår som fördelas i det första prestations- beslutet, totalt	Antal målinriktade studerandeår för 2018 i det första prestations- beslutet, totalt
<i>Belopp som delas</i>		<i>7 000</i>		<i>2 200</i>			<i>15 000</i>	
Södra Karelen	2 900	183	135	36	0	14	368	3 268
Södra Österbotten	5 951	193	279	30	0	29	531	6 482
Södra Savolax	4 083	190	144	23	0	15	372	4 455
Kajanaland	2 561	98	108	11	0	11	228	2 789
Egentliga Tavastland	4 670	208	95	48	0	10	361	5 031
Mellersta	2 684	65	63	12	0	7	147	2 831
Mellersta Finland	8 304	365	289	38	40	30	762	9 066
Kymmenedalen	4 849	296	190	52	0	20	558	5 407
Lappland	5 687	194	217	38	0	23	472	6 159
Birkaland	13 971	623	493	126	90	51	1 383	15 3
Österbotten	5 051	185	111	81	0	12	389	5 440
Norra Karelen	4 974	211	126	24	0	13	374	5 348
Norra Österbotten	11 617	535	347	62	90	36	1 070	12 6
Norra Savolax	7 528	251	244	32	30	25	582	8 110
Päijänne-Tavastland	5 913	300	135	41	0	14	490	6 403
Satakunta	6 329	263	242	47	50	25	627	6 956
Nyland	50 457	2 239	1 154	1 326	100	120	4 939	55 3
Egentliga Finland	11 771	601	428	173	100	45	1 347	13 1
Hela landet,	159 300	7 000	4 800	2 200	500	500	15 000	174 3

5. Utbildningsanordnarnas förslag och ansökningar

Utbildningsanordnarna ombeds på basis av ovan nämnda förslag

- ge feedback på kriterierna för den regionala fördelningen av antalet studerandeår och det antal studerandeår som på grundval av det föreslås för respektive landskap
- presentera en framställning om det antal studerandeår som ska riktas till utbildningsanordnaren
- vid behov lämna in en ansökan om behovsprövad höjning av basfinansieringen
- vid behov lämna in en begäran om rättelse angående de prestationer som ligger till grund för den kalkylerade prestationsfinansieringen
- vid behov lämna in en begäran om rättelse av viktcoeffcienten för de målinriktade studerandeåren för basfinansieringen.

Ministeriet prioriterar feedback och framställningar som utbildningsanordnaren i enlighet med 124 § i lagen om yrkesutbildning (531/2017) har berett i samråd med övriga utbildningsanordnare som är verksamma inom samma region.

Utbildningsanordnarna bör lämna in feedback, framställningar, ansökningar och begäranden om rättelse till ministeriet senast 17.11.2017. Feedback, framställningar, ansökningar och begäranden om rättelse skickas huvudsakligen till ministeriet som elektroniska blanketter. Dock bör alla undertecknade handlingar sändas till undervisnings- och kulturministeriets registratorskontor per post. Närmare anvisningar jämte svarsblanketter finns på ministeriets webbplats: <http://minedu.fi/suoritepaatokset> Där finns också den statistik och andra källor som använts i beredningen, samt en preliminär kalkyl över de minimiantal studerandeår som anges i respektive anordnartillstånd angående finansieringen under finansåret 2018, samt de uppgifter om examina som avlagts år 2016 som utbildningsanordnarna uppgett för Statistikcentralen.

Ytterligare information

Överinspektör Tarja Koskimäki
(Nyland, Norra Österbotten, Kajanaland, Lappland),
tfn 02953 30166, fornamn.efternamn@minedu.fi

Undervisningsråd Jukka Lehtinen
(Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland, Birkaland, Mellersta Finland, Egentliga Finland och Satakunta), tfn 02953 30183, fornamn.efternamn@minedu.fi

Undervisningsråd Anne Mårtensson
(Kymmenedalen, Södra Karelen, Södra Savolax, Norra Savolax och Norra Karelen),
tfn 02953 30104, fornamn.efternamn@minedu.fi

Undervisningsråd Mari Pastila-Eklund
(Södra Österbotten, Österbotten och Mellersta Österbotten), tfn 02953 30249,
fornamn.efternamn@minedu.fi

Undervisningsråd Tarja Olenius, tfn 02953 30237, fornamn.efternamn@minedu.fi

Projektplanerare Saara Ikkela, tfn 02953 30109, fornamn.efternamn@minedu.fi

Regeringssekreterare Antti Randell, 02953 30173, fornamn.efternamn@minedu.fi

Utvecklingschef Kari Korhonen, 02953 30162, fornamn.efternamn@minedu.fi

Överdirektör Mika Tammilehto, 02953 30308, fornamn.efternamn@minedu.fi

Överdirektör

Mika Tammilehto

Konsultativ tjänsteman

Ulla-Jill Karlsson

Brev

OKM/30/221/2017

17.11.2017

Sändlista

Axxell Utbildning Ab
Folkhälsan Utbildning Ab
Fria kristliga folkhögskolföreningen r.f.
Kvarnen Samkommun
Optima samkommun
Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland
Svenska framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab
Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur
Oy Porvoo International College Ab
Vaasan kaupunki